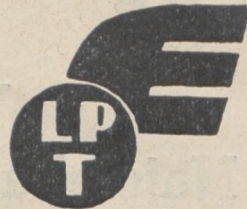

Jedziemy

Tygodnik turystyczny

W 25-lecie Czynu Zbrojnego Legionów Polskich

Program uroczystości w Krakowie i Warszawie

Dnia 6 sierpnia rb. odbędzie się w Krakowie uroczystość 25-lecia Czynu Zbrojnego, na którą organizowany jest Zjazd Legionistów, P. O. W., Kombatantów oraz organizacji społecznych.

Na Zjazd ten uruchomione będą ze wszystkich DOKP. nadzwyczajne pociągi popularne do Krakowa, przygotowane na przewóz kilkudziesięciu tysięcy osób.

Program Zjazdu w Krakowie

Dnia 5 sierpnia 1939 r.

Godz. 20.30: Przybycie sztafet do Oleandrów z: cmentarza na Rossie, pobożnych legionowych, miejsc historycznych.

Godz. 20.45: Apel poległych legionistów i Kompanii Kadrowej.

Godz. 21: Na Wawelu „Hymn na cześć Oręża Polskiego”, wizja sceniczna z apoteozą (L. H. Morstina).

Dnia 6 sierpnia 1939 r.

Godz. 6: Hejnał Legionowy z wieży kościoła Mariackiego.

Godz. 8.30—9.30: Zbiórka i ustawienie uczestników Zjazdu (w grupach organizacyjnych) na Błoniach.

Godz. 9.45: Przybycie Pana Marszałka Śmigłego-Rydza na Błonia i przegląd.

Godz. 10: Uroczyste nabożeństwo.

Godz. 11: Przemówienie Pana Marszałka.

Godz. 11.30: Przejście organizacji na trasę defilady.

Godz. 11.30: Defilada przed Panem Marszałkiem grup: poczty sztandarowej, Legionistów, POW.

Godz. 13: Oddanie hołdu Józefowi Piłsudskiemu w Krypcie na Wawelu. Przemarsz grup zjazdowych przed Kryptą.

Godz. 14—17: Czas wolny (obiad — odpoczynek).

Godz. 17.30: Manifestacje pod pomnikami: Grunwaldzkim (plac Matejki), Mickiewicza (Rynek Główny) i na placu Szczybańskim (obok gmachu Akad. Sztuk Pięknych).

Godz. 18: Wymarsz drużyn Związku Strzeleckiego z Oleandrów — „Szlakiem Kadrowki”.

Godz. 19—22: Imprezy widowiskowe na Błoniach (Stadiony).

Godz. 19.15 i 21.30: Na Wawelu „Hymn na cześć Oręża Polskiego”,

wizja sceniczna z apoteozą (L. H. Morstina).

Godz. 23.15: **Zakończenie Zjazdu** (Rynek Główny obok pomnika Mickiewicza).

Program uroczystości w Warszawie

Sobota, 5 sierpnia:

Od godz. 18 do 19-ej w poszczególnych punktach miasta odbędą się capstrzyki orkiestr wojskowych, strzeleckich i miejskich.

O godz. 19-ej na Ryнку Starego M.

sta koncertować będzie orkiestra wojskowa, poprzedzając zbiórki organizacyj i publiczności, gromadzącej się na uroczysty wieczór o godz. 20-ej.

Po godz. 19.50, o której odbędzie się raport organizacji przed dowódcą O-

Godz. 23.30: Hejnał legionowy z wieży kościoła Mariackiego.

kręgu Korpusu rozpocznie się bogaty program wieczoru na Ryнку Starego Miasta.

Zapłonienie ognisko strzeleckie i podniesione zostaną flagi. Odczytany będzie rozkaz Józefa Piłsudskiego do Kompanii Kadrowej. W głębokiej ciszy odbędzie się **apel Poległych**. Po przemówieniu przedstawiciela Związku Strzeleckiego oraz Zw. Legionistów nastąpią deklamacje i ślubowanie.

Sztafeta motocyklowa Zw. Strzeleckiego weźmie ogień ze stosu płonącego na Ryнку Starego Miasta i wyruszy z nim do Krakowa.

Ściągnięcie flag i koncert orkiestry wojskowej zakończą uroczysty wieczór.

Między godz. 20 a 22 właściciele lokali rozrywkowych proszeni są przez **Komitet Czynu Legionowego** o odtwarzanie przez orkiestry jedynie utworów legionowych, strzeleckich i narodowych.

Niedziela, 6 sierpnia:

Godz. 8—9: Przemarsze orkiestr wojskowych i miejskich ulicami Warszawy.

Godz. 9.30—10.30: Uroczysta Msza św. w kościele garnizonowym.

Godz. 11: Zbiórka organizacji i publiczności na placu Józefa Piłsudskiego, gdzie wysłuchane zostanie **przemówienie Marszałka Śmigłego-Rydza**, transmitowane z Krakowa.

Godz. 12.30: Złożenie wieńców u stóp posągu Józefa Piłsudskiego w Belwedrze.

Po południu od godz. 17 do 19-ej Wydział Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego organizuje szereg koncertów orkiestr wojskowych i miejskich oraz zabaw ludowych na placach publicznych.

Na placu Narutowicza i placu Wolności koncertować będą orkiestry wojskowe, na skwerze im. Curie-Skłodowskiej, na Kole i na Pradze odbędą się zabawy ludowe, w parku Paderewskiego i na Sielcach — koncerty orkiestr miejskich.

Stołeczny Komitet Zjazdu Sierpniowego zwraca się z apelem do posiadaczy radioodbiorników w Warszawie, by 6 sierpnia wystawili aparaty w oknach, umożliwiając jak najliczniejszemu rzeszom stolicy wysłuchanie przemówienia Marszałka Śmigłego-Rydza.

W 25-rocznicę wymarszu pierwszego patrolu Beliny, 1 Pułk Szwoleżerów w Warszawie obchodził swe święto w obecności Pana Marszałka Śmigłego-Rydza. Na zdjęciu: moment defilady przed Wodzem Naczelnym.

CO WARTO ZOBACZYĆ

w dwóch najbliższych tygodniach?

Najciekawsze imprezy regionalne, patriotyczne i sportowe

5 sierpnia rozpoczną się w Warszawie krajowe zawody lotnicze, które będą trwać przez cały tydzień.

Najważniejszą imprezą tego okresu będą uroczystości legionowe, 25 rocznicy wymarszu kompanii kadrowej z Krakowa do walki z Rosją, które odbędą się w dniach od 5 do 8 sierpnia w Krakowie. Na uroczystości te zapowiadają przyjazd około 100 000 członków rozmaitych organizacji społecznych z całej Polski. W czasie uroczystości jak corocznie rozpocznie się tradycyjny trzydniowy marsz szlakiem Kadrówki z Krakowa do Kielc.

9 sierpnia ma powrócić do Gdyni z wycieczki do fiordów Norwegii statek „Piłsudski”, który po dwudniowym postoju wyjedzie 11 sierpnia do Ameryki Północnej.

Do najbardziej interesujących imprez sportowych pierwszej połowy sierpnia będą należeć regaty żeglarskie na zatoce Puckiej z punktem wyjścia z Orłowa. W szczególności w dniach od 4 do 7 sierpnia odbędą się żeglarskie mistrzostwa Polski na olimpijskich, które poprzedzą tego rodzaju zawody o Mistrzostwo Europy, które odbędą się również w Orłowie w dniach od 7 do 11 sierpnia. Pierwotnie projektowano urządzenie tych regat na jeziorach Augustowskich, uznano jednakże za wskazane przeniesienie ich do zatoki Puckiej.

Bezpośrednio po zakończeniu regat żeglarskich w Orłowie w sobotę i niedzielę, 12 i 13 sierpnia odbędą się na jeziorze Witobelskim koło Poznania (stacja Sęszew) regaty wioślarskie o mistrzostwo Polski, organizowane przez Pol. Zw. Tow. Wioślarskich.

Sezon wścigów konnych trwa w Warszawie z biegami we czwartki, soboty, niedziele i święta, oraz w Lublinie, gdzie biegi odbywają się tylko w sobotę i niedzielę, a zakończenie sezonu letniego nastąpi 15 sierpnia.

W Kalwarii Zebrzydowskiej do 16 sierpnia będą się odbywać targi na meble.

Zapowiedziany w poprzednim numerze na dzień od 13 do 15 sierpnia raid krajoznawczy Polskiego Touring Klubu został przeniesiony na koniec września.

13 sierpnia nastąpi rozpoczęcie tygodnia Borów Tucholskich z ogólnopolską wystawą łowiecką w Tucholi, która potrwa do 20 sierpnia.

W połowie sierpnia odbędą się dwa złoty dzielnicowe Sokoła, połączone z popisami gimnastycznymi. Złoty dzielnicowy śląskiej odbędzie się 13 sierpnia w Orłowej na Zaolziu, zaś złoty dzielnicowy mazowieckiej 14 i 15 sierpnia w Wilnie.

W Łodzi odbędą się w dn. 13 sierpnia kolarskie drużynowe mistrzostwa Polski na szosie, w Jastrzębiu Źdroju na Śląsku odbędą się w dniach od 13 do 15 sierpnia turnieje tenisowe.

Do Gdyni w dn. 14 sierpnia przyjedzie z Ameryki Północnej statek „Batory”, który w dn. 17 sierpnia wyruszy na 5-dniową wycieczkę do Sztokholmu i Kopenhagi.

W dn. 15 sierpnia przypada uroczystość Wniebowzięcia M. Boskiej, a w związku z tym szereg ogromnych odpustów. Niektóre z tych odpustów rozpoczynają się już na kilka dni przed terminem święta, i tak np. do Częstochowy pielgrzymki przybywają już od 10 sierpnia, a tłumy pielgrzymów dochodzą niejednokrotnie do 300 000 osób. Również do Kalwarii Zebrzydowskiej, dokąd przybywa około 15 000 pielgrzymów, uroczystości odpustowe rozpoczynają się już w niedzielę, 13 sierpnia.

Przez dwa dni (14, 15 sierpnia) trwają odpusty Wniebowzięcia w Ko-

dnio na Podlasiu przy udziale około 50 000 pielgrzymów z Podlasia i Poleś, w Piekarach na Górnym Śląsku, gdzie przybywa około 30 000 pielgrzymów, wielu w malowniczych strojach górnośląskich, w Kalwarii Pałacowskiej k. Przemyśla (stacja Niżankowice), oraz w klasztorze Karmelitów w Czernej k. Krzeszowic malowniczo położonym w Jurze Krakowskiej. Także w Kochawinie w oko-

licy Stryja, największym miejscu odpustowym woj. stanisławowskiego, odbywa się w tych dniach główny odpust doroczny.

Z jednodniowych odpustów Wniebowzięcia M. Boskiej w dn. 15 sierpnia do najbardziej interesujących ze względu na stroje ludowe należą odpust w Ludzmierzu na Podhalu, gdzie przybywa około 20 000 górali z całego Podhala w pięknych strojach,

wielu na staroświeckich furkach płótnem krytych, odpust w Łowiczu i w Swarzewie koło Pucka, dokąd pielgrzymki z parafii kaszubskich na Helu przybywają na łodziach. Wielkie odpusty odbywają się w tym dniu nadto w Różanymstoku k. Augustowa, w Leśnej na Podlasiu, w Milatynie koło Złoczowa (stacja Busk lub Zadzwoże), w Kazimierce na Wołyniu (stacja Małyńsk), w Winiatyńcach, Krasnobrodzie k. Tomaszowa, (stacja Górecko), w Bystrej na Śląsku, w Puławach, w Stoczku (stacja Mrozy), w Horodence na Pokuciu, w pięknym rokokowym kościele, w Jarosławiu w kościele P. Marii u Dominikanów, w kościele ormiańskim w Łyścu koło Stanisławowa i w wielu innych parafiach. W parafiach na Podhalu i w Żywieckiem odbywają się w tym dniu tradycyjne procesje góralskie po polach, połączone ze święceniem ziół.

15 sierpnia przypada też rocznica zwycięstwa pod Warszawą w 1920 r., a w związku z tym „Święto żołnierza”.

W dniu tym nastąpi w Pińsku otwarcie Jarmarku Poleskiego, który potrwa do 5 września. W Sandomierzu odbędą się zawody jeździeckie, a w Krakowie mecz o mistrzostwo Ligi Piłki Nożnej Cracovia — Pogoń.

19 sierpnia według kalendarza gr. katolickiego i prawosławnego przypada święto Przemienienia Pańskiego (Spasa), a w związku z tym szereg wielkich odpustów. Do najbardziej interesujących ze względu na piękne polskie stroje ludowe należą trzydniowy jarmark i odpust Spasa w Załęszczykach, który odbywa się od 17 do 19 sierpnia. Jeszcze bardziej interesującym jest odpust Spasa w katedrze prawosławnej w Pińsku, na który ludność poleska przybywa łodziami Piną, Jasiółdą i Prypecią, a w przystani koło kościoła Jezuitów zbiera się nieraz w tym dniu do 1000 łodzi. Można tu widzieć oryginalne poleskie typy ludowe. Bardzo charakterystycznym jest też odpust prawosławny Spasa w Ławrze Począjowskiej na Wołyniu (dojazd autobusem z Krzemieńca). W Nowogródku odbywa się tedy doroczny jarmark Spasa na konie, bydło i tkaniny ludowe. Godnym widzenia jest odpust Spasa również w Kołomyży, w cerkwi gr. katolickiej, ze względu na stroje ludowe huculskie i pokuckie.

W sobotę, 19 sierpnia, nastąpi w Wilnie otwarcie Targów Północnych, które potrwają do 3 września. W Bielsku 19 i 20 sierpnia ma się odbyć międzypaństwowy mecz Włochy — Polska w pływaniu, w skokach pływackich i piłce wodnej.

Dr M. Orłowicz

V Targi Północne w Wilnie

75% zniżki w drodze powrotnej
od 19 sierpnia do 3 września 1939 roku

W dniach od 19 sierpnia do 3 września rb. odbywają się V Targi Północne w Wilnie.

Targi Wileńskie mają już swą tradycję i zasięg ich przede wszystkim rozciąga się na kraje bałtyckie.

Obecnie po zawarciu umowy handlowej i turystycznej z Litwą znaczenie Targów wzrosło bardzo wydatnie i Wilno stało się miejscem kontraktów gospodarczych i kulturalnych z krajami Europy Północno-Wschodniej.

Tegoroczne Targi Północne będą zawierać IV działy: przemysł i handel, rolnictwo, rzemiosło i drobny przemysł i ogólnokrajowe targi ziół leczniczych, grzybów i konserw roślinnych, oraz szereg wystaw o dużym znaczeniu gospodarczym.

Chcąc udostępnić możliwie jak najszerszym rzeszom zwiedzenie Targów Liga Popierania Turystyki orga-

nizuje zjazd do Wilna za indywidualnymi kartami uczestnictwa.

Karty uczestnictwa LPT. upoważniają w czasie od 16 sierpnia do 6 września do 75% zniżki kolejowej przy przejeździe z powrotem do miejsca wyjazdu.

Ulga stosowana będzie jednak tylko wtedy, gdy karta uczestnictwa została ostemplowana przed wyjazdem na Targi przy wykupieniu za opłatą normalną biletu kolejowego.

Poza zniżką kolejową karty upoważniają do bezpłatnego wstępu na Targi oraz bezpłatnej obsługi turystyczno-kwaterunkowej w Związku Propagandy Turystycznej Ziemi Wileńskiej, Wilno, ul. Mickiewicza Nr 32.

Karty uczestnictwa w cenie zł 3 są do nabycia w Przedstawicielstwach LPT. na wszystkich większych stacjach kolejowych oraz w Biurach Podróży „Francopol”, „Orbis” i Wagons Lits-Cook. (JG).

Bezowocne poszukiwania zwłok tragicznie zmarłych alpinistów śp. Bernadzikiewicza i śp. Karpińskiego

W ostatniej chwili nadeszły do Warszawy nieco obszerniejsze szczegóły o tragicznej śmierci polskich alpinistów.

Katastrofa nastąpiła z czasem, gdy ekspedycja polska zamierzała dokonać wejścia na jeden z trzech szczytów, noszących wspólną nazwę Tirsuli, wysokości z górą 7 000 m.

Po pochylnym zdobyciu wschodniego szczytu grupy Nunda Devi ekspedycja zatrzymała się na krótki odpoczynek w Betulgar i 8 lipca wyruszyła w kierunku lodowca Milam. Nad lodowcem rozbito obóz w odległości 2—3 km od szczytu Tirsuli. Ekspedycja zamierzała po zdobyciu grupy Tirsuli powrócić do Almory, badając w drodze powrotnej lodowiec Mangaraon.

Pozostali członkowie ekspedycji zawdzięczała swe życie dlatego tylko, że przed udaniem się w góry, rozbito się na dwie grupy. Ś. p. Karpiński i p. Bernadzikiewicz wyruszyli z tragarzem, zmierzając zdobyć szczyt Prishni. Po drodze miano uzupełnić badania, przeprowadzone przez brytyjską ekspedycję szczytu Kachcha - Ihuba. Druga grupa z dr. Bujakiem i mż. Klarnerem na czele miała wyruszyć później, pozostała jednakże w obozie nad lodowcami Milam.

Ś. p. Karpiński i Bernadzikiewicz

zostali zasypani w nocy. Wiadomość o zasypaniu dwóch polskich taterników przyniosł do obozu tragarz, który z katastrofy wyszedł cało. Natychmiast po otrzymaniu wiadomości Bujak i Klarner zorganizowali akcje ratowniczą, która jednak do dzisiejszego dnia nie dała rezultatu.

Interesujące rocznice historii tatrzańskiej

Jak dawno już świat tatrzański z całym czarem wspaniałej przyrody i cudownego krajobrazu stał się jednym z głównych punktów zainteresowania naszych sfer naukowych, turystycznych i lekarsko-uzdrowiskowych — to widać dopiero, gdy sobie uświadomimy, że mija w tym roku 75 lat od czasu pierwszego licniejszego napływu „gości” do Zakopanego, 70 lat od uchwalenia przez sejm galicyjski ustawy o ochronie koźcy, świstaka i inne zwierzęcy „halskiej” (= halnej, alpejskiej), 66 lat od założenia Tow. Tatrzańskie-

go, 50 lat od zgonu d-ra T. Chałubińskiego.

Trzy pokolenia turystów, taterników, uczonych, artystów, letników i kuracjuszy odwiedzały już Zakopane, Podhale i Tatry w tym okresie; obecnie czwarte pokolenie doczekało się w Tatrach Polskich nowych warunków, rozszerzonych granic (odyskanie Jaworzyny w 1938 r.), inwencji, rozwoju (nieznanego w XIX wieku) narciarstwa górskiego i postępu turystyki masowej.

M.

Zamki i zameczki karpackie

na straży dolin Dunajca i Popradu

Południowa, karpacka granica dawnej Rzeczypospolitej nie należała bynajmniej do bezpiecznych odcinków kraju. Sięgały tu bowiem zagony tatarskie, grasowały oddziały wołosko-moldawskie i węgierskie. Ponadto lesisty i górzysty teren południowego pogranicza Polski tworzył doskonałe

schronienia dla band rozbójniczych, złożonych z przedstawicieli różnych narodów, które przez długie wieki były plagą nekającą południowe ziemie polskie i północną część Węgier.

Państwo, aby zabezpieczyć granicę wznosiło na rubieżach, zwłaszcza przy szlakach i przełęczach górskich, ufortyfikowane punkty, szlachta i duchowieństwo dla celów własnej obrony budowało zamki i umocnione dwory. W ten sposób, z biegiem lat, powstał na północnych stokach Karpat i na wzgórzach podkarpaccich szereg zamków, zamykających dolinę Dunajca, Popradu i innych pomniejszych dolin. W ten sposób powstały zamki w Nowym Sączu, Rytrze, Ogrodzieńcu i Czorsztynie i w wielu innych punktach pogranicznych.

Większość tych zamków, przebudowywanych niejednokrotnie w czasach późniejszych, pochodzi z 15-go wieku, część sięga czasów dawniejszych.

Dzisiaj rezydencje te i punkty obronne leżą w ruinie.

Najazd szwedzko-siedmiogrodzki za Jana Kazimierza stał z powierzchni ziemi niejedną z tych zamków, inne zniszczone, poczęły szybko przelstaczać się w kupy rumowiska.

Wszystkie zamki karpackie i podkarpackie reprezentują typ, tzw. zamków górskich, typ, który w średniowieczu upowszechniony był na całym Zachodzie.

Nieregularna rzeźba terenu górskiego nadawała planom tych zamków niezmiernie różnorodny i mało-wniczy wyraz. Ośrodkiem ufortyfikowanych siedzib była zawsze potężna wieża (doujou), wokoło której wznoszono domy mieszkalne i budynki gospodarcze. Całość otaczał wysoki mur obronny wzmacniany wieżami a później basztami.

Średniowieczne budownictwo forty-

fikacyjne doskonale wykorzystywało warunki terenowe, podważając w ten sposób obronność zamków. Wzniesione na platformie wysokich wzniesień o stromych, skalistych stokach, zamki te posiadały niezmiernie utrudniony dostęp. Zamknięty silną bramą i mostem zwodzonym.

Zamek w Rytrze reprezentuje dotąd typ zamku średniowiecznego, nie zmodernizowanego późniejszymi przebudowaniami. Gotycki jest również zamek w Czorsztynie.

Zamki w Ogrodzieńcu i Nowym Sączu przeistoczono w czasach renesansu, upodabniając stare zamczysko

do modnych podówczas włoskich rezydencji magnackich.

Znaczna część zamków górskich rozrzuconych na przestrzeni od Sącza aż po Żywiec, należała do kasztelanii krakowskiej. Nieznaczny tylko procent zamków górskich był w posiadaniu szlachty. Parę zamków należało do biskupów krakowskich, którzy zobowiązani byli do utrzymywania w tych punktach pogranicznych odpowiednio silnej załogi.

Turysta obecnie z trudnością orientuje się w masach gruzów i resztek ścian, sterczących na miejscach wspa-

Zamek Czorsztynski w wieku 18-tym

niałych niegdyś zamków i krzepkich zameczków — i z wysiłkiem tylko odtwarza sobie dawny ich obraz.

Z inicjatywy Departamentu Budownictwa M. S. Wojsk. podjął pracę nad rysunkową rekonstrukcją dawnych zamków polskich znany artysta-malarz i historyk Jan Gumowski z Krakowa. Posługując się całym aparatem historyczno-pomocniczym, Gumowski odtworzył na podstawie ścisłych studiów również widoki zamków i zameczków podkarpaccich. Dla turysty rekonstrukcje rysunkowe Gumowskiego przedstawiają istotnie cenną pomoc, pozwalają mu bowiem m. in. zorientować się w ruinach, odcyfrować ich tajemnice i odtworzyć w wyobraźni ich dawny wygląd.

Dr M. Skrudlik.

Zamek w Nowym Sączu

W krainie gór i kominów fabrycznych

Wędrówki turystyczne po Zaolziu

Zaolzie! Słowo drogie każdemu Polakowi. Z chwilą odzyskania tej ziemi i włączenia jej w granice Rzeczypospolitej — Zaolzie stało się ośrodkiem ogólnych zainteresowań turystów z całej Polski.

Na wiosnę pęd do zwiedzania Zaolzia nieco zmalał. Natomiast w miesiącach letnich: w czerwcu i w lipcu — znów odżył.

Zostawione w spuszczaniu po Czechach szosy górskie doprowadzono

już całkowicie do takiego stanu, że nie odczuwa się różnicy pomiędzy asfaltowymi szosami Śląska i „kostką” na Zaolziu.

Nic też dziwnego, że drogi Zaolzia i miejscowości klimatycznych na Śląsku są przepełnione pojazdami mechanicznymi, szczególnie w niedziele i w święta.

W każde święto ściga na Zaolzie specjalny rodzaj turystów.

Są to głównie mieszkańcy Katowic, Chorzowa, Bielska i innych miast na Śląsku. Przybywają do Jabłonkowa, Istebnej, jadą w góry, rozsiadają się na przydrożnych polanach. W weekendy...

Często można zobaczyć charakterystyczny obrazek. Przy drodze stoi ciężarowe auto. Ubrane zielenią, kwiatami, przez środek przewieszony napis, głoszący, że to wycieczka jakiejś fabryki na Śląsku. Opodal na trawie starzy i młodzi rozłożyli paczki z żywnością.

Po odpoczynku i spożyciu posiłku wędrują autem dalej, by zwiedzić nowe tereny, by zacerpnąć świeżego górskiego powietrza, aby następnego dnia wrócić do swego ośrodka fabrycznego i zabrać się ochoczo do pracy.

Inicjatywa weekendów dla robotników

zapoczątkowana przez samych pracowników, jest obecnie doceniana i przez pracodawców, którzy chętnie udzielają ciężarówek, dają na-

wet bezpłatnie materiały napędne.

W dzień powszedni na drogach Zaolzia, w schroniskach turystycznych, przydrożnych restauracjach można spotkać inną kategorię zwiedzających. Jest to głównie publiczność pensjonatowa. Niektórzy z nich są tak zapalonymi piechurami, że wola odbywać dłuższe wędrówki pieszo.

Najwięcej takich piechurów obserwuje się na drodze, wiodącej z Wisły przez Kubalonkę do Istebnej i do Jabłonkowa. Jednego dnia można zwiedzić pieszo szmat ziemi zaolziańskiej.

Duże udogodnienia w zwiedzaniu Zaolzia daje Liga Popierania Turystyki. Z każdej miejscowości kuracyjnej na Śląsku, jak z Ustronia, Wisły itd. wyjeżdża

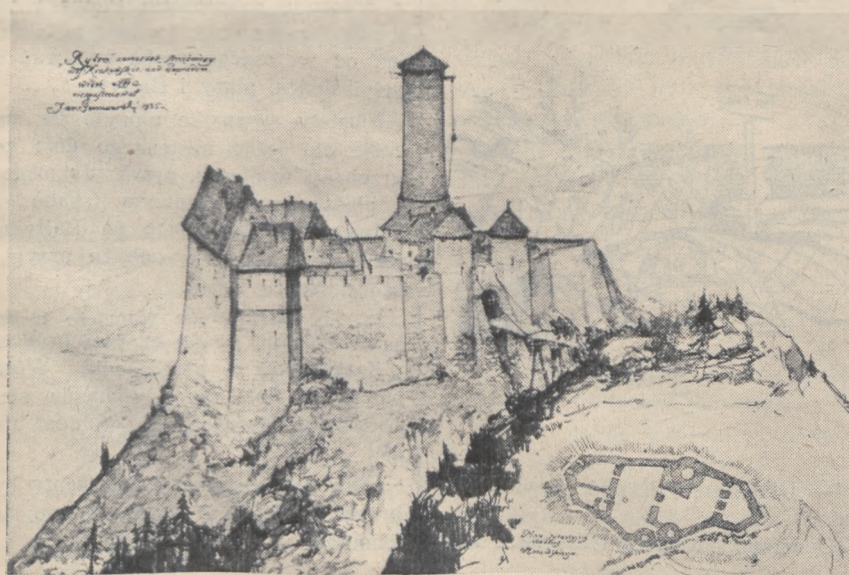
niemal co dzień autokar

który zatrzymuje się we wszystkich miejscowościach Zaolzia.

Za niewielką opłatą letniczy mają możliwość zwiedzenia Trzycińca, Bogumińska, Jabłonkowa i innych miejscowości.

W Trzycińcu zwiedzają największą hutę w Polsce, pracującą bez przerwy w dzień i w noc i zatrudniającą tysiące robotników polskich. Ostatnio zamówienia są tak duże, że huta ta nie może podoląć zleceniom.

W Boguminie znów las kominów. Miasto fabryczne. Nowe wrażenie. Nowe widoki, nowe perspektywy ujrzenia wysiłka polskiego robotnika, pracującego do niedawna pod obcym kierownictwem. Za Trzycińcem Jabłonków, a dalej granica Słowacji i Prosektora. M. W.

Zamek raubryterski w Rytrze

Nowe szlaki turystyczne w Gorcach

Skała zbójników — głównym obiektem zainteresowań

Gorce znane są turystom polskim ze swych rozległych hal i lasów, oraz pięknego widoku na Tatry.

Oddział rabczański P.T.I. postanowił w celu odogodnienia zwiedzania turystom odnowić zniszczone szlaki turystyczne. Szlaki te gruntownie przemalowano, odnowiono i przygotowano na sezon zimowy. Szczególnie dużą uwagę zwrócono na Turbacz, gdzie najbardziej błądzili turyści.

Na skrzyżowaniach umieszczono również szereg tablic, wskazujących turystom wody źródlane. Drogowskazy do wód źródłanych oznaczone są białymi strzałkami.

Czerwoną barwą oznaczono dwie osobliwości turystyczne, mało dotychczas znane w Gorcach: Grota w Jaworzynie i przepiękną skalicę na Kudłoni.

Grota w Jaworzynie zwana od dawna „Dziura Zbójnicką”, znajduje się na południowo-zachodnim stoku Jaworzyny Kamnieckiej, na wysokości 1288 m. Jest to grota z piaszczystą, niedużą, otoczona lasem świerkowym. Wejście do niej jest bardzo ładne, porośnięte zielenią, mchami, wiatrobocznymi itd. W grocie jest stale wilgoć, ze stropu i ścian opada woda. Wnętrze przypomina prawdziwą zbójcką jaskinię. Wysokość wnętrza groty wynosi około 3 m, a długość — 6 m.

Grota posiada szereg odnóg, częściowo zasypanych gruzem skalnym. Według legendy góralskiej zbójnicy w grocie tej chowały swe łupy i mieszkali.

Drugą osobliwość Górców — skała Kudłńska, zwana Baca Kudłńskim jest jedną z najpiękniejszych i największych skał w Beskidzie zachodnim. Znajduje się ona na północnym stoku Kudłonia w odległości około 16 minut drogi od szczytu.

Baca Kudłńska znajduje się w gęstym lesie, dostęp jest nieco utrudniony, lecz jeśli się turysta dostanie na skałę, nie pożałuje swych trudów. Wejście na nią wymaga dużej

techniki wspinania przy użyciu lin. Turystów, którzy wybiorą się w drogę do Górców zainteresują następujące odnowione szlaki:

- 1) Rabka — Stare Wierchy (schronisko) — Turbacz (b. czerwony),
- 2) Słone — Bardo (b. zielony), 3) Zaręte — Olszówka Bardo (b. żółty),
- 4) Słone — Olszówka — Poręba Wiel

ka — Rezerwat — Obidowa (autostrada) — (niebieski), 6 Stare Wierchy — Obidowa — Kowaniec (N. Targ) — (b. zielony), 7) Niedźwiedź — Osiedle Orkana — Turbacz — Turbacz (b. zielony), 8) Turbacz — Mostowiec — Kudłń — (1276) — Rzyki (b. żółty), 9) Jaworzyna — Borek (b. niebieski).

Konkurs turystyczny

na najlepszy reportaż i najlepszą fotografię z wycieczki wagonem campingowym

Jak już zapowiedzieliśmy w poprzednim numerze, Liga Popierania Turystyki i Redakcja tygodnika „Jedziemy” organizuje konkurs turystyczny na najlepszy opis, reportaż lub nowelę, oraz najlepszą fotografię z wycieczki wagonem campingowym.

W konkursie tym mogą uczestniczyć wszyscy turyści, biorący udział w dowolnej wycieczce wagonem campingowym w ciągu bieżącego sezonu letniego.

Warunki konkursu są następujące:

Za najlepsze opisy, reportaże lub nowelę na temat wycieczki wagonem campingowym komitet Konkursu przyzna 2 nagrody pieniężne, a mianowicie:

Pierwsza nagrodę w kwocie zł 100 oraz drugą nagrodę w kwocie zł 50, ponadto za zamieszczenie tych prac na łamach tygodnika „Jedziemy” otrzymują autorzy nagrodzonych utworów osobne honorarium.

Za najlepsze fotografie fragmentów wycieczek wagonem campingowym ustalono są również 2 nagrody w kwocie zł 100 i 50 oraz honorarium autorskie za reprodukcję fotografii nagrodzonej na łamach tygodnika „Jedziemy”.

Zwracamy przy tym jednakże uwagę, że w myśl istniejących przepisów, nie wolno fotografować mostów i obiektów kolejowych, poza samym wagonem campingowym lub jego fragmentami na tle krajobrazu.

Termin konkursu

Zarówno opisy, reportaże lub nowelki na ten temat nie mogą przekraczać rozmiaru ok. 200 wierszy petiowych naszego normalnego odcinka felietonowego (ok. 35 miejsc literowych w jednym wierszu).

Prace literackie jak i fotografie, zgłaszane do konkursu, nadsyłać należy

najpóźniej do 1 listopada br.

pod adresem Redakcji „Jedziemy” w Warszawie, Marszałkowska 3-5 „Dom Prasy” — dołączając w zakleionych kopertach imię, nazwisko i dokładny adres autora.

Nowy prospekt Podhala

Staraniem Związku Letniskowego Powiatów i Gmin Wojew. Krakowskiego i Wydziału Powiatowego w Nowym Targu oraz dzięki poparciu Ligi Popierania Turystyki i Pol. Kolei Państwowych ukazał się nowy ilustrowany prospekt letnisk i uzdrowisk Podhala.

Udatnie zredagowana na 12 stronach broszura omawia walory i warunki pobytu w tych miejscowościach oraz telegraficznym stylem i zabytki, komunikację, możliwości wycieczkowe

itp. Letniska podzielono na 5 grup: podtatrzanie, orawskie, w Górcach, spiskie i pienińskie.

Całość opatrzona wstępem ogólnym i wiadomościami o klimacie, pomieszczeniach i źródłach informacji. Broszura, ozdobiona kilkunastoma pięknymi zdjęciami krajobrazu, zabytków i typów ludowych, kończy krótkie zestawienie literatury przewodnikowej i kartograficznej oraz przeglądowa mapka Podhala.

M.

O człowieku nieśmiałym, aucie i pannach

List Kleofasa z polskiego Wybrzeża

Drogi Barnabo!

Usłuchałem Twej rady: pojechałem na wybrzeże samochodem, zaopatrzyłem, jak należy w aparat fotograficzny, połowę lornetkę, piłkę do siatkówki, kilka talii kart brydżowych, mapę samochodową, rozkład jazdy i przewoźnik po kąpieliskach morskich.

Towarzyszył mi w podróży Pilon, którego, jak wiesz, nie mam u kogo zostawić.

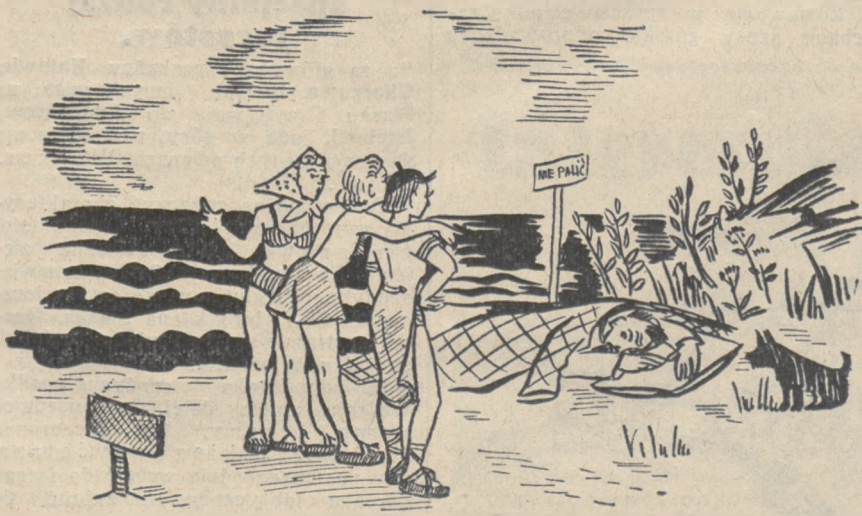
Podróż minęła bez żadnych poważniejszych wydarzeń, ani przygód. Zaczęły się one od chwili mego przybycia do pensjonatu „Baltonia” na Jastrzębiej Górze.

Wybrałem tę miejscowość, ponieważ lubię widok otwartego morza, niekrepowanego betonową ścianą falochronów, lubię ciszę zapuszczonych drózek dzikiego parku, lubię wreszcie samotne obcowanie z Bałtykiem, bez flirtów plażowych, bez dancinów, bez głośników radiowych.

Niestety, okazało się, że odkąd tu byłem po raz ostatni przed laty dzieśnieniu, wiele się rzeczy zmieniło: dla

innych pewno na lepsze, dla mnie, Barnabo, na gorsze.

Gdzie rosły dawniej drzewa i żarowce, bieleją nowe pensjonaty. Park

uporządkowany; aleje czysto wymiecione, a co trzecie drzewko — koszyk na śmieci. Dużo napisów:

„pluć nie wolno”!
„z psami nie wolno”!
„przejdźcie wzbronione”!

Nad samym brzegiem Bałtyku zbudowano wysoką wieżę.

Wznosi się ona jak wyrzut sumienia. Tu ma być, mój Barnabo, winda na plażę.

Nazwij mnie zacofańcem, ale nie podobaj mi się ten pomysł. Dla kogo ta winda?

szkanek Jastrzębiej Góry zechce w tych warunkach otworzyć i w biały dzień wejść na platformę windy?

★

Z samotnością również okazało się zupełnie inaczej, niż to sobie wyobrażałem. Zjazd jest tak wielki, że w niektórych pensjonatach już i zapasowe klitki, służące za skład materaców, pośpiesznie opróżniono, podnosząc je do godności „wygodnych pokoiów z wykwinnym utrzymaniem”.

Do „Baltonii” zjechałem późnym wieczorem. Sporządziłem sobie garaż z brezentu, nakarmiłem Pilon i poszedłem zaraz spać, by móc nazajutrz już od wczesnego ranka zażywać w pełni słońca, plaży i Bałtyku.

Niestety, wszystko ułożyło się inaczej: oto leżąc następnego dnia zagrzebany w piasku, przykryty płem i płaszczem kąpielowym (skąpo się ludziom udziela słońce na Bałtyku), usłyszałem nagle w pobliżu przylgnięty szept:

— To ten! Mówie wam, że to ten sam! Poznaję go po czarnej bródce...

Zastygłem z przerażenia. Wprawdzie nic nie mam na sumieniu, ale... Dlaczegoż, Barnabo, nie zgoliłem brody!

Pilon zawarczał groźnie, szepty były coraz bliższe i coraz bardziej tajemnicze:

— Dla starszych pań, powiedziano mi.

O naiwni pocziwcy! Któż z mie-

Międzynarodowe Turystyczne nagrody literackie za prace propagandowe o Francji

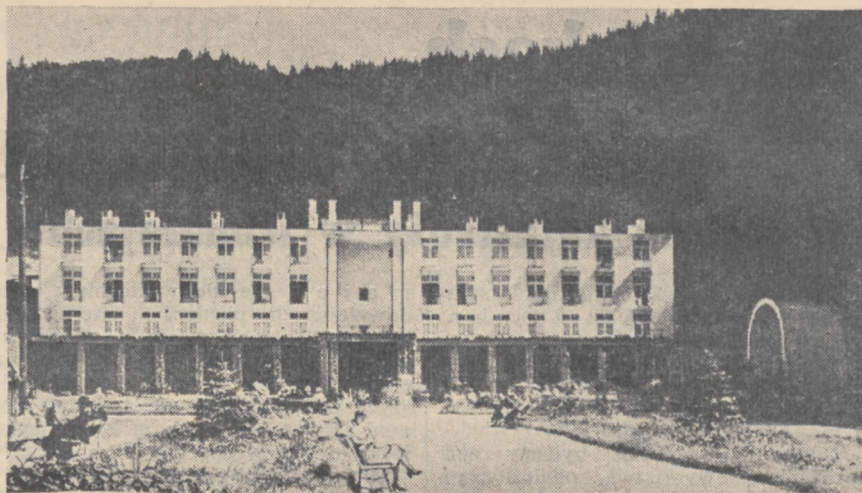
Jak w latach ubiegłych, tak i w roku bieżącym zostanie przyznanych szereg nagród za prace literackie propagujące ruch turystyczny do Francji. Największa nagroda w wysokości 25.000.— fr. zostanie przyznana jednemu lub podzielona między kilku dziennikarzy za serię poważnych artykułów w napisanych o Francji w języku obcym i poza jej granicami. Artykuły te powinny ukazać się w prasie periodycznej i jako tematy powinny być poruszone zagadnienia turystyczne, klimatyczne lub uzdrowiskowe.

Drugą nagrodą, która może być przyznana w sposób analogiczny jest suma 15.000.— fr. dla pisarzy zagranicznych, którzy w swoim języku napiszą dzieło o Francji poruszając kwestie

związane z turystyką.

Dla dziennikarzy francuskich przewidziana jest nagroda w wysokości 10.000 fr. również za prace w dziedzinie turystyki.

Kolonie francuskie dbają również o propagandę ruchu turystycznego. Za przykład posłużyć może Marokański Urząd Turystyczny, który w r. bieżącym przyznał 2 nagrody po 5.000 fr. za artykuł propagujący ruch turystyczny do Maroka. Jedną z tych nagród zostanie przyznana dziennikarzowi zagranicznemu, druga francuskiemu. Specjalnie powołane jury będzie miało na względzie przy przyznaniu nagrody nie tylko wartość literacką, ale również wysokość nakładu periodyku, w którym artykuł się ukazuje. (M. R.)

Dom Zdrojowy w Że giestowie-Zdroju

Zjazd ekspertów turystycznych AGOT-u w krajach bałtyckich

Rok rocznie po zakończeniu letniego sezonu turystycznego organizowany jest zjazd ekspertów turystycznych AGOT'u, czyli Międzynarodowego Związku Narodowych Biur Podróży, w celu omówienia rezultatów osiągniętych w sezonie letnim i uzgodnienia planów na sezon zimowy i rok następny.

W roku bieżącym obrady odbędą się prawdopodobnie w końcu sierpnia w Rydze, przy czym dalszy ich ciąg nastąpi kolejno w Tallinie i w Helsinkach.

Obrady te odbędą się w krajach bałtyckich na skutek zaproszenia narodowych biur podróży Łotwy, Estonii i Finlandii, a jednocześnie dadzą możliwość delegatom zainteresowanych biur podróży zapoznać się w Helsinkach z przygotowaniami poczynionymi w związku z Igrzyskami Olimpijskimi, które odbędą się w roku przyszłym.

Każdy z delegatów opracowuje na posiedzenie ekspertów turystycznych specjalny referat, gdzie omawia wszelkie udogodnienia nowoprowadzone w jego kraju.

Referat dotyczący Polski niewątpliwie będzie jednym z najciekawszych i atrakcyjnych, gdyż będzie miał możliwość omówić wszystkie inwestycje turystyczne w postaci nowych kolejek, hoteli, domów turystycznych oraz nowoprowadzone daleko idące zniżki kolejowe dla zagranicznych turystów indywidualnych, jak również wycieczki zbiorowe. (MR)

Wstępne porozumienie turystyczne między Polską a Węgrami

W ramach przygotowanej w ciągu parotygodniowych rokowań umowy o uregulowaniu stosunków w sąsiedzkich pomiędzy Królestwem Węgier a Rzeczypospolitą Polską znalazło się miejsce i na ustalenie planu prac nad układem wzajemnym w sprawach turystycznych.

O ile punkty umowy, dotyczące właściwych spraw granicznych, ruchu miejscowej ludności pogranicznej i przepustek dla niej, określenia organów ochrony granic itd. zostały w rokowaniach w Budapeszcie w ubiegłym miesiącu już parafowane i do wspólnego podpisania całkowicie przygotowane, o tyle sprawy turystyczne (określenie warunków przekraczania wspólnej granicy w Karpatach, ustalenie granic pasa turystycznego po obu stronach, ustalenie spraw walutowych itp.) wymagają dokładnego przedyskutowania, co zapewne nastąpi na szczegółowych rokowaniach, które mają być zwołane jesienią b. r. do Polski.

Na razie ustalono, że już latem b. r. ruch turystów w Karpatach, kroczących grzbietem granicznym polsko-węgierskim nie będzie natrafiał ze strony strażników obu stron na żadne przeszkody. M.

Sanatorium w Bystrej Śląskiej

- Wczoraj przyjechał...
- i tego psa miał ze sobą...
- jest sam jeden...
- i mieszka w „Baltonii” i pod numerem szesnastym...

Zrzuciłem z siebie stos bielizny plażowej, przetarłem okulary z piasku i powstrzymałem Pilona. Przede mną stały trzy roześmiane nimfy: jedna nosiła granatowe spodnie kąpielowe i czerwoną chusteczkę na białcie, druga miała kostium, który ledwo się zaczynał, a już kończył, trzecia wstydlawie zapinała ustawicznie rozchylającą się sukienkę plażową.

— Ach, jakiego pan ma miłego pieska — rzekła pierwsza.

— Czy mogłabym na chwilę poprosić o lornetkę? — odezwała się druga.

— Pan musi nam zrobić zdjęcie! — oświadczyła kategorycznie trzecia.

Oddałem Pilusia, pożyczyłem lornetkę, zrobiłem kilkanaście zdjęć na piasku, na falach, z piaskiem, bez piasku, w łódce, na łódce, pod łódką. Ale nimfy były nienasycone, a ja, wiesz, nie potrafię odmówić.

Wlazłem więc w wodę, trzymając aparat nad głową, by je sfotografować na brzegu. Potem jedna omal nie utopiła Pilusia, a druga upuściła do wody lornetkę. Trzecia tymczasem wzięła moją piłkę i zabawiła się nią z ognistym brunetem.

A gdy wreszcie — ukazało się słońce, Bałtyk nabrał błękitu i zachęcał do kąpieli — wszystkie trzy usadowiły się wygodnie na moim płaszczyku kąpielowym i zaczęły, mój ty Boże, opowiadać: że ta tęga blondynka, która tam siedzi z mężem na piasku, nie jest wcale jego żoną, że tamta szczupła brunetka zgubiła klucz w pokoju pana radcy, który towarzyszy pani inżynierowej, że mąż tej inżynierowej to podobno zwyczajny ślusarz w fabryce i dlatego tu nie przyjeżdża, że ten młodzieniec w białych szortach to żaden baron, a po prostu tancerz z „Kaszubii”, że...

Słońce świeciło, Bałtyk nucił swą pieśń. Pilon (szczęśliwiec) tarzał się w piasku, a one gadały.

I nagle któraś rzuciła mi ostro, tonem niedopuszczającym sprzeciwu:

— Pan ma samochód, prawda?

— ...!

— Duży, piękny samochód, widziałam!

— ...?

— To świetnie się składa, właśnie chciałam dziś jechać do Juraty...

Od tej chwili, mój Barnabo, skończyły się moje wakacje, a zaczęła ciężka praca. Stałem się niewolnikiem i szoferem swojego własnego auta. Co dzień, już wczesnym rankiem pa-

dały (przez drzwi) rozkazy z pięknych usteczek:

— Panie Kłociu! Dziś dancing w Jastarni.

— Panie Kłociu! Regaty w Orłowie!

— Panie Kłociu! „Batory” jest w Gdyni!

Jak oszalały od rana do wieczora pędzę tam i z powrotem po bulwarze nadmorskim, rozwożąc i odwożąc moje towarzyski i towarzyszy moich towarzyszek. Cale to rozhukane towarzystwo jest nienasycone, gdy chodzi o nabijanie drogich kilometrów do mojego licznika.

— Panie Kłociu! Musimy zwiedzić Gdańsk! To przecież obowiązek?!

— Panie Kłociu! Jedziemy do Szwajcarii Kaszubskiej...

Kochany Barnabo, stałem się autobusem, kursującym kilka razy dziennie po szosach pomorskich w pogoni za bogactwem rozległego krajobrazu.

Nie kąpię się, nie mieszkam, nie dbam o Pilusia, aż biedak zmizerniał. Nad moim „morskim” urlopem zaciążyły trzy zmorki, którym (znasz mnie, Barnabo), ulegam bez szemrania.

Próbowałem uciec nocą ze zgaszonymi światłami, ale czekały chicho-cząc przed „Baltonią” i powiozłem je na dancing, próbowałem umknąć po

bulwarze z największą szybkością, ale żaden policjant mnie nie zatrzymał i nie odebrał prawa jazdy.

Uległem, Barnabo!

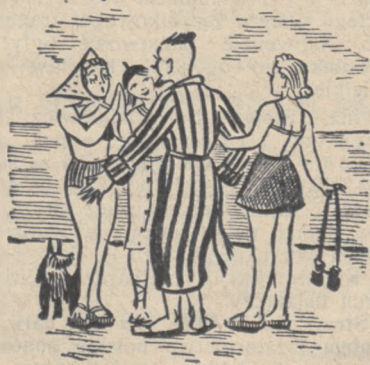
Już dziś zapowiedziały mi wszystkie trzy, że po wakacjach odwożę je do domu... A jedna mieszka w Warszawie, druga w Świecianach, trzecia w Tarnopolu... Spójrz na trasę tego raidu!

Żegnam cię, Barnabo! I pamiętaj, nie przyjeżdżaj nad morze sam jeden sześciolubowym autem i nie przywoź ze sobą ani psa, ani lornetki, ani aparatu.

Chyba że chcesz być żywym pretekstem do zawierania zbyt licznych znajomości.

Twój urzeczony Kleofas.

Przepisał Old.

Na szlakach polskiego alpinizmu

W obliczu katastrofy w Himalajach

Jak grom z jasnego nieba uderzyła w nas wiadomość, że dnia 19 lipca b. r. zginęli bohaterską śmiercią pionierów i zdobywców dwaj członkowie polskiej ekspedycji alpinistycznej w Himalajach: inż. Stefan Bernadzikiewicz i inż. Adam Karpiński.

Dopiero co przecież byliśmy pod wrażeniem zwycięstwa, odniesionego przez tę wyprawę, której dwom innym członkom, inż. Jakubowi Bujakowi i inż. Januszowi Klarnerowi, udało się wdrzeć na niezdobyty dotąd wierzchołek Nanda Devi Wschodni (7430 m n. p. m.), dokonując w ten sposób dużego „wyczynu” sportowego oraz poznając nowe, naogół mało jeszcze wyeksplorowane

okolice wysokogórskie Himalajów Garhwalu.

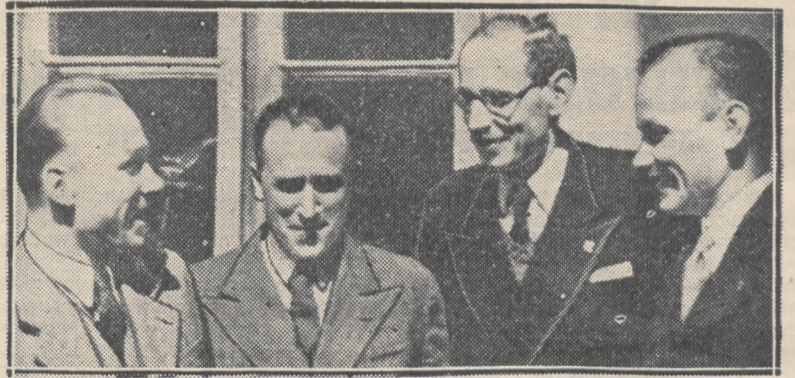
Smutny przypadek sprawił, że dwaj inni członkowie wyprawy zasypani

marją (że nie wspomnimy paru dawniejszych pionierów taternictwa) ginęli w Tatrach, działo się to naskutek nie tylko chęci wycieczki, ale i tych jednostek w naszych najwyższych górach i nie tylko w pogoni za rekordem sportowym, lecz również w chęci

wyeksplorowania, poznania i „nauczenia” się rozmaitych części i cząstek Tatr, w różnych porach roku i różnych warunkach klimatycznych.

Wyeksplorowanie całkowite skalnych, granitowych, ścianowych i turniowych możliwości Tatr dobiegło już końca. Jeszcze pozostało nieco możliwości dla ciężkiego, lecz wiele pouczającego sportu, jakim jest taternictwo zimowe, trudne i niebezpieczne.

Ale pęd naszych wysokogórców parł odtąd, odtąd Tatrom znakomitą

Uczestnicy wyprawy polskiej w Himalaje. Od lewej: inż. Klarner, inż. Karpiński, inż. Bujak i inż. Bernadzikiewicz.

nowe zastępy młodzieży taternickiej. Przyszła w końcu kolej i na egzotyki: wyprawy Klubu Wysokogórskiego P. T. T.

W Andy Argentyńskie

zimą 1933-34 i druga, w Wysoki Atlas Marokański w 1934 r. zapoczątkowały tę serię.

Pierwsza z nich dała jako wielki sukces zbadanie i zwiedzenie dokładne wycinka Andów zwanego masywem Cordillera de Ramada, gdzie Polacy zdobyli nieosiągnięte dotąd szczyty, m. in. Cerro Mercedario (6800 m), trzeci szczyt Ameryki, nadto zdobyto Aconcagua (najwyższy wierzchołek Ameryki, 7035 m).

W wyprawie do Atlasu

zdołało szereg szczytów trudnych, w odległych i niełatwo dostępnych masywach, mało znanych nawet Marokańczykom i Francuzom; ogółem dokonano wyjść (w znacznej części pierwszych wyjść) na 72 szczyty i turnie.

Rozpoczęto wówczas badania naukowe w łączności z tymi wyprawami (badanie wpływu klimatu wysokogórskiego na ludzką krew, badania przyrodnicze, meteorologiczne, geologiczne, etnograficzne, archeologiczne itd.).

W ten sposób powstały polskie ekspedycje alpinistyczno-naukowe

z lat następnych, których wynikiem było powołanie do życia (dwa lata temu) Pol. Towarzystwa Wypraw Badawczych (gdzie badania górskie są, rzecz jasna, tylko częścią programu tej organizacji).

W ciągu 1934 r. zorganizowano jeszcze jedną wyprawę z inicjatywy naszych „wysokogórców”. Była to I polska ekspedycja

w archipelagu Spitzbergenów

Zbadano wtedy Ziemię Torrela, wchodząc na 16 nieznanych szczytów, czyniąc pomiary i mapy, badając lodowce i klimat, zdobywając wspaniałe zbiory fotografii.

W 1935 r. odbyła się wyprawa naukowo - alpinistyczna

w Kaukaz Centralny,

poruszająca się w masywach Adachochi Bezingi.

Wspomni tu zdobycie przez ś. p. Stef. Bernadzikiewicza i towarzyszy szczytów Burdżuli (4358 m) i Szchary (5184 m).

W 1936 r. operowała

II polska wyprawa polarna,

która przebyła trasę 800 km na nartach wzdłuż całej Zachodniej Wyspy Spitzbergenu przez zupełnie nieznane okolice. Biorący w niej udział ś. p. S. Bernadzikiewicz wyjechał w 1937 r. na następną wyprawę w ulubione przez siebie tereny lodowcowe, biorąc udział w polskiej ekspedycji naukowej w zach. Grenlandii.

W tymże roku działała

II polska wyprawa w Andy,

która odkryła na niezbadanej dotąd części górskiego pogranicza Chile i Argentyny wspaniałe tereny, zdobywając II sześciotysięcznych wierzchołków w rejonie Puna de Atacama, odkrywając i zdobywając Ojos del Salado (6870 m), drugi szczyt Ameryki, Nevado Plissis 6780 m. po stronie argentyńskiej, dwa szczyty Nevados Tres Cruces (6620 m) i inne.

W 1938 r. alpiniści nasi wzięli udział w wyprawie w środkowo - afrykański masyw Ruwenzori (ponad 5.100 m), a w bież. roku wyruszyli

w Himalaje Gerhwalu.

Ofiary Himalajów, S. Bernadzikiewicz i A. Karpiński, opisani byli już w prasie codziennej w swym charakterze zdobywców nieznanych krain górskich. Przypomni jedynie, że Karpiński, inżynier i konstruktor-lotnik, kawaler orderów wojskowych, znany taternik, ćwiczył się co roku niemal w Alpach w technice lodowcowej; brał udział w alpejskich obozach treningowych i w I wyprawie w Andy (zdobywca Mercedario).

Inż. Stefan Bernadzikiewicz brał udział jako kierownik w I wyprawie na Spitzbergen, potem wykazywał najczynniejszą aktywność w ekspedycjach kaukaskiej, II spitzbergeńskiej, grenlandzkiej, III spitzbergeńskiej (1938) i ostatniej himalańskiej. Dorobek jego prac polarnych będzie w 1940 r. wystawiony na międzynarodowej wystawie wypraw podbiegunowych w Bergen w Norwegii, stanowiąc bardzo poważny wkład w tę dziedzinę nauki.

Zaznaczyć wypada, że tragiczna śmierć ś. p. Bernadzikiewicza i ś. p. Karpińskiego — to pierwsze ofiary życia poniesione.

w polskiej ekspansji alpinistycznej

w górach egzotyku. Śmierć ta przyciemnia doniosłe z punktu widzenia sportowego i odkrywczego sukcesy wyprawy himalańskiej ze zdobyciem Nanda Devi Wschodniego.

Zdobywcami tego wyniosłego i okutego w wieczny lód wierzchołka, sterczącego na wysokości blisko 7 i pół kilometra nad poziom morza, są inż. J. Bujak oraz inż. J. Klarner. Ostatni brał pierwszy raz udział w poważniejszej ekspedycji odkrywczej. Na-

Szczyt Nanda Devi Wschodni

w Himalajach Garhwalu

zostali w chwili dokonywania rekonansów w mało znanej grupie Tirsuli.

Ofiarą ekspedycji padli jedni z najbardziej zasłużonych alpinistów polskich. Inż. Adam Karpiński był inicjatorem i promotorem wyprawy himalańskiej, on ją przygotowywał przez szereg lat, on wzniecił

w Klubie Wysokogórskim P. T. T.

zapal do tej sprawy, do której inne wyprawy egzotyczne traktował jako generalne przygotowanie

Pod jego wpływem wreszcie Klub przeforsował w swej organizacji macierzystej t. j. w Polskim Tow. Tatrzańskim opodatkowanie się w ciągu dwu lat wszystkich członków Towarzystwa na rzecz wyprawy himalańskiej.

Nawiasem mówiąc, wynikiem tego opodatkowania się, było uzyskanie kwoty około 14.000 zł, która stanowiła główny zrab finansowych podstaw ekspedycji (całość jej kosztów, już z indywidualnymi wkładami uczestników wyniosła ok. 32.000 zł, co jest dowodem, jak niedrogo ekspedycja kosztowała, wliczając w to podróż do Indyi i w Indiach, koszt brytyjskiego oficera łącznikowego, tragarzy itp. Subwencje państwowe były w stosunku do ogólnych kosztów niewielkie.

Inż. Stefan Bernadzikiewicz był czynnym taternikiem i alpinistą od wielu lat, miał za sobą też kilka większych wypraw w góry obce i krainy egzotyczne; w ostatnich latach pełnił funkcję wiceprezesa Klubu Wysokogórskiego P. T. T. i był w Klubie jednym z najbardziej aktywnych działaczy.

Straty, jakie Klub, a z nim cały alpinizm i taternictwo polskie ponoszą, nie są zjawiskiem wyjątkowym w żadnym zrzeszeniu wysokogórskim. Gdy ludzie tacy, jak Szczuka, Stanisławski, Birken-

większość tajemnic wydarto, w góry zagraniczne.

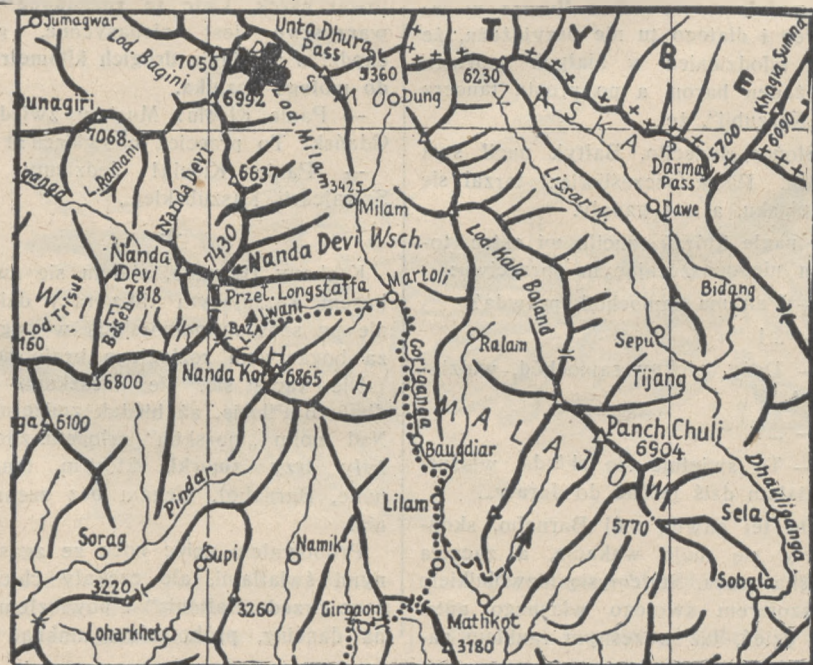
Marzył się Klubowi Wysokogórskiemu egzotyki: Kordyliery Ziemi Ognistej i Patagonii, góry wnętrza Nowej Gwiney, nieznane okolice górskie na pograniczu Tybetu i Chin, afgańskie pasma masywu Hindukuszu.

Na razie wybrano możliwości nieco łatwiejsze, zaczęto od wypraw treningowych

w Alpy Delfinatu

(grupa Meye) w 1931 r., w grupie Mont Blanc w 1932 r., w Alpy Austriackie w 1936 r., Włoskie w 1937 r. i Francuskie w 1938 r.

Wyprawy te są okresowo powtarzane, przy czym wciąga się coraz to

Miejsce katastrofy (x) 25 km od szczytu Nanda Devi Wschodni w granicy biegnącej ku północy od wierzchołka Tirsuli na lodowcu Milam

tomiaś inż. Bujak był już członkiem paru wypraw alpejskich, wyprawy na Kaukaz Centralny i zaprawiającej do trudów śnieżnych i lodowych samotnej, długiej wędrowki na nartach przez góry i doliny środkowej i północnej Norwegii.

Gdy spojrzymy na indywidualną działalność alpinistyczną lub narciarską członków Klubu Wysokogórskiego, to spostrzegamy, iż wyprawy takie, jak samotne wędrowki **dra Jodko-Narkiewicza** po górach Islandii lub **K a b y l i i**, wędrowki małżeństwa **Z. i T. Bernadzikiewiczów** po górach **K o r s y k i**, wyżej wspomnianą wyprawą inż. **J. Bujaka** lub eksplorację drostwa **Gorskich** w górach **P ó l w y s p u B a t k a Ń s k i e g o** dowodzą, że taterników naszych pcha

wielka zdobywca pasja konkwistadorów

nieznanych terenów, niezbadanych okolic, niezdobytch szczytów.

Polacy w sporcie alpinistycznym, w technice zdobywania gór wysokich i dalekich stanęli w ostatnich latach, dzięki znakomitej ekipie młodych naszych alpinistów na równym poziomie z najlepszymi klubami alpejskimi świata.

Zgon więc dwóch wybitnych taterników i zdobywczych alpinistów polskich okrywa żałobą cały polski świat turystyczny, w bólu i żalu łączy się z Klubem Wysokogórskim P.T.T. i całym Polskim Towarzystwem Tatrzańskim, którego zmarli byli wychowankami i zasłużonymi działaczami. Katastrofa, jak dotknęła polski alpinizm w dn. 19 lipca 1939 r., jest dlań ciężką stratą. Ale prócz żalu po ludziach, którzy w niej stracili życie, tkwi w tym fakcie również moment twórczy: śmierć inżynierów **Bernadzikiewicz** i **Karpińskiego**, stanowiąc niejako symbol niezłomności woli ludzkiej w walce z największymi trudnościami, winna być podjęta do dalszych wysiłków w walce o wielkość naszego alpinizmu.

Witold Mileski.

Dokąd wyjechać?

Ulgi wyjazdowe i pobyty ryczałtowe Ligi Popierania Turystyki

Nad morze. Od 1 lipca obowiązują 50 proc. zniżki kolejowe przy wyjazdach do 23 nadmorskich miejscowości, gdzie LPT zorganizowała tanie pobyty ryczałtowe.

Oto miejscowości, gdzie można spędzić tani urlop: Mechelinki, Rewa, Gniezdźewo, Ostrów, Pierwoszyn, Tupadły, Puck, Swarzew, Wielka Wieś, Chłapowo, Jasne Wybrzeże, Ostłonino, Hel, Jastarnia, Jastrzębia Góra, Jurata, Kuźnica, Orłowo, Rozewie.

Ceny kart uczestnictwa LPT z 44, oraz 46, — zależnie od odległości. Ceną tą objęty jest również kupon zaliczeniowy, wartości z 35, którego równowartość potrącana będzie z rachunku za pobyt w pensjonacie.

Do Sławska i Sianek na tani urlop. Karty uczestnictwa LPT upoważniają do 33 proc. ulgi kolejowej w przejeździe pierwotnym i do bezpłatnego powrotu. Nadto liczne udogodnienia na miejscu. Ceny kart uczestnictwa z 18 i z 2., zależnie od odległości, wraz z kuponem zaliczeniowym na koszty po bytu wartości z 13.50. Dobra okazja spędzenia tanio i przyjemnie okresu urlopowego.

Na Ziemię Wschodnią. Od 20-go czerwca br. obowiązują 50-proc. zniżki kolejowe do szeregu miejscowości Ziemi Wschodnich. Wyjazd za kartami uczestnictwa LPT w cenie z 3.

Blisze szczegóły o powyższych imprezach oraz ulgach kolejowych otrzymać można we wszystkich przedstawicielstwach LPT na większych stacjach kolejowych, w biurach podróży „Orbis”, „Francopol” i Wagonów Lits-Cook oraz w Związku Propagandy Tu-

Od 7 do 18 sierpnia ponowne ulgi dla dzieci przy przejazdach kolejowych

Na okres od 7 do 18 sierpnia br. kolej państwowe ponownie wprowadzają ulgowy przewóz dzieci pod hasłem: „PKP — najmłodszym turystom”.

Z przejazdów ulgowych mogą korzystać dzieci do lat 14, pozostające pod opieką osoby dorosłej. Jedna osoba dorosła może przewieźć najwyżej 4 dzieci, przy czym dla siebie wykupuje bilet normalny lub ulgowy, stosownie do posiadanych dowodów.

Przed wyjazdem należy wykupić dla dzieci karty uczestnictwa w cenie po 30 gr, a następnie zaopatrzyć się na ich podstawie w bilety ulgowe ze zniżką 75 proc. Bilet taki ważny jest na przejazd pierwotny i bezpłatny powrót. Karty uczestnictwa sprzedają kasy biletowe.

Ulgą powyższą stosowane jest przy przejazdach pociągami osobowymi i pośpiesznymi w klasach 1, 2 i 3 z wyjątkiem pociągów motorowych ekspresowych i luksusowych. Opiekun towarzyszący dzieciom powinien posiadać odpowiednie dowody, stwierdzające wiek dzieci (legitymacje, zaświadczenia administracyjne, świadectwo urodzenia itp.)

Nie mają prawa do ulgowego przewozu dzieci — posiadacze biletów bez płatnych służbowych, okręgowych, odinkowych, okresowych, abonamentowych, biletów zbiorowych na przewóz grup, kart kontrolnych na pociągi popularne oraz biletów komunikacji międzynarodowej.

Atrakcja dla turystów nad morzem! Międzynarodowe regaty w Orłowie odbędą się od 6 do 12 sierpnia

Wielka impreza turystyczna i sportowa nad morzem będą w dniach najbliższych żeglarskie mistrzostwa Europy.

Rozgrywane są one po raz pierwszy w Polsce. Weźmie w nich udział siedem państw. Zarówno Polski Zw. Żeglarski, jak też i dyrekcja kąpieliska Orłowo, oraz marynarka wojenna, która udziela wielu ułatwień

organizatorom tej imprezy, dokładają wiedzy w dniach regat tłumnie molo orłowskie.

Mistrzostwa Europy odbędą się w dniach od 6 do 12 sierpnia.

Program regat

przedstawia się następująco:

Dnia 6 sierpnia godz. 15—17 rozłowanie łodzi i pomiar żagli, godz. 20 powitanie zawodników zagranicznych.

7 sierpnia w godz. od 16 do 18 odbędą się regaty treningowe.

8 sierpnia pierwszy dzień regat o mistrzostwo Europy, start o g. 10-ej.

9 sierpnia — drugi dzień mistrzostw Europy, 10 sierpnia trzeci dzień mistrzostw, 11 sierpnia — czwarty dzień regat.

Dnia 12 sierpnia — piąty i ostatni dzień mistrzostw Europy, start codziennie o godz. 10-ej. Rozdanie nagród ostatniego dnia o godz. 18-ej.

W mistrzostwach Europy startować będzie, jak zaznaczyliśmy, ogółem 7 państw, przy czym każde państwo będzie reprezentowane przez jedną osadę.

Belgia, sternik **Hecheyer**, rezerwa **de Clerq**, Estonia, sternik **Zamnik**, rezerwa **Hansen**, Francja, sternik **Perisot**, rezerwa **Toureau**, Holandia — **Van Veen**, Polska — osada jeszcze nieustalona.

Przewodniczącym komisji sędziowskiej i głównym organizatorem regat jest komandor **Czesław Petelentz** (Polska). Poza tym w skład komisji wejdą **Szoebek** (Węgry), **Chitruk**, **Bociański** i prof. **Dębowski**.

Trasa regat wyznaczona będzie trzema bojami, tworząc trójkąt, którego każdy bok mierzyć będzie około 1,3 mili ang.

Każdy bieg będzie rozgrywany na dystansie ok. 8 mil.

Uczestnicy zatem będą musieli dwukrotnie przejechać trasę, a cały przebieg regat będzie mógł być obserwowany przez publiczność.

Regaty o mistrzostwo Europy rozegrane będą na jednolitym typie łodzi, tzw. olimpijskich o powierzchni żagla 10 m. kw.

(M. W.).

flagi 7-mi państw

biorących udział w regatach. Zainstalowano również specjalne gigantofony, przez które organizatorzy informować będą publiczność o przebiegu regat.

Regaty wzbudzą niewątpliwie duże zainteresowanie na całym wybrzeżu. Należy przypuszczać, iż wszyscy letnicy, znajdujący się nad morzem, od-

rystycznej m. st. Warszawy, ul. Wierzbowa 8.

Tamże sprzedaż kart uczestnictwa LPT.

Program wycieczek popularnych Zw. Propagandy Turyst. m. Warszawy w niedzielę dnia 6 sierpnia b. r.

Łazienki Królewskie

Zwiedzanie pałacu i parku. Zbiórka o godz. 10.45 w lokalu Związku Propagandy Turystycznej m. st. Warszawy — Pl. Teatralny róg Wierzbowej lub o godz. 11.15 przed wejściem do Łazienek, vis á vis ul. Bagatela.

Wycieczka statkiem do Zakroczymia

Wyjazd z przystani „Vistula” Nr 1, statkiem „Vistula” o godz. 8.30. Obiad na statku w Zakroczymiu. Powrót do Warszawy około godz. 20-ej.

Uczestników wycieczki oczekuje: plaża, kąpiel, spacer, bridge i inne rozrywki.

Zwiedzanie Warszawy Autokarem

We wtorki, czwartki, soboty, niedziele i święta odbywają się dwugodzinne wycieczki autokarowe z przewodnikiem. Cena z 3. Odjazd autokarów każdorazowo o godz. 11.10 z Pl. Teatralnego (sprzed pomnika Bogu-

ślawskiego). Zgłoszenia przyjmuje się na wycieczki w dowolnych terminach. Blisze informacje w Związku Propagandy Turystycznej m. st. Warszawy — Pl. Teatralny róg Wierzbowej, tel. 666-44.

Raid krajoznawczy Polskiego Touring Klubu

Sekcja Samochodowa Polskiego Touring Klubu organizuje wielki raid krajoznawczy po Polsce. Raid tegoroczny odbędzie się w dniach 29, 30 września i 1 października i obejmie południowo-zachodnią część Polski oraz Centralny Okręg Przemysłowy.

Raid polegać będzie na gwiadziście m. jeździe do Zakopanego, na jeździe okrężnej po Zaozlu oraz na jeździe okrężnej po COP-ie.

Ostateczna klasyfikacja startujących automobilistów nastąpi po efektownej próbie zręczności, która rozegrana będzie na ulicach Zakopanego.

PLAN POCIĄGÓW POPULARNYCH

od 6 do 16 sierpnia br.

Z DOKP Warszawa:

- 11—16.VIII. Warszawa Główna — Zaleszczyki, wycieczka z włączeniem do kart kontrolnych kuponów na świadczenia dodatkowe w cenie 1 zł od osoby.
- 11—16.VIII. Warszawa Gd. — Kalwaria Zeb., pielgrzymka z zatrzymaniem w Krakowie, Wieliczce i Częstochowie.
- 11—15.VIII. Łódź Fabr. — Kalwaria Zeb., z zatrzymaniem w Krakowie, Wieliczce i Częstochowie.
- 12—15.VIII. Chojny — Częstochowa, wycieczka.
- 12—16.VIII. Łódź Kaliska — Gdynia, wycieczka.
- 12—16.VIII. Częstochowa — Gdynia, wycieczka.
- 12—16.VIII. Warszawę Gd. — Wieliczka, pielgrzymka z zatrzymaniem w Krakowie i Częstochowie.
- 12—16.VIII. Warszawa Gd. — Częstochowa, pielgrzymka z zatrzymaniem w Krakowie i Częstochowie.
- 12—16.VIII. Warszawa Gd. — Częstochowa, pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Włochy — Częstochowa, pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Pabianice — Częstochowa, pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Zgierz — Częstochowa, pielgrzymka.
- 13—16.VIII. Warszawa Gd. — Częstochowa, pielgrzymka.
- 13—17.VIII. Warszawa Gd. — Częstochowa, pielgrzymka.
- 14—16.VIII. Warszawa Gd. — Częstochowa, pielgrzymka.

Z DOKP. Radom:

- 12—17.VIII. Zdobunów — Gdynia, wycieczka z zatrzymaniem w Warszawie.

Z DOKP Wilno:

- 6.VIII. Lida — Niemen, wycieczka.
- 12—16.VIII. Wilno — Warszawa, wycieczka z włączeniem do kart kontrolnych kuponów na świadczenia dodatkowe w cenie 0.20 gr od osoby.
- 12—17.VIII. Wilno — Gdynia, wycieczka.
- 13—15.VIII. Białystok — Warszawa, wycieczka.
- 14—16.VIII. Głębokie — Wilno, wycieczka.

Z DOKP. Toruń:

- 6.VIII. Bydgoszcz — Solec, wycieczka na Dożynki do Solca.
- 6.VIII. Toruń Gł. Golub na Zjazd Śpiewaczy.
- 11—16.VIII. Grudziądz — Orłowa, Zjazd, Złot Sokołów z zatrzymaniem w Częstochowie.
- 12—15.VIII. Sierpc — Gdynia, wycieczka LMK.
- 12—15.VIII. Toruń — Wieliczka, pielgrzymka z zatrzymaniem w Częstochowie i Krakowie.
- 13.VIII. Bydgoszcz — Tleń, wycieczka.
- 13.VIII. Bydgoszcz — Tuchola, zjazd, Zjazd Rzemiosła.

15.VIII. Nakło — Pakość, pielgrzymka.

Z DOKP. Poznań:

- 10—12.VIII. Ostrów — Częstochowa, pielgrzymka.
- 11—14.VIII. Poznań — Orłowa, wycieczka Tow. Gimn. „Sokół” na Zaolzie.
- 11—14.VIII. Poznań — Wilno, wycieczka Tow. Gimn. „Sokół” na Zaolzie.

12—15.VIII. Kalisz — Kalwaria Z., pielgrzymka z zatrzymaniem w Krakowie, Piekarach Śl. i Częstochowie.

13—16.VIII. Poznań — Częstochowa, pielgrzymka.

13—16.VIII. Kalisz — Częstochowa, pielgrzymka.

15—16.VIII. Wieluń — Piekary Śl. pielgrzymka.

Najbliższe pociągi popularne do Gdyni i Zaleszczyk

„Gdynia to morska stolica Polski“

Pod tym hasłem odejście ze st. Warszawa Wileńska w dniu 12 sierpnia o godz. 22 m. 35 pociąg popularny do Gdyni i powróci na tę samą stację w dniu 16 sierpnia o godz. 5 m. 20.

Cena karty kontrolnej, ważnej na przejazd w obydwie strony w wagonach turystycznych z miejscami do leżenia, wynosi: zł 21.70.

Do kart kontrolnych na ten pociąg włączone są kupony uprawniające do bezpłatnego zwiedzania portu gdyni-

skiego motorówką, przejazdu statkiem do Jastarni i z powrotem, oraz zwiedzania miasta pieszo z przewodnikiem.

„Cztery Dni nad Jarami Dniestru“

Pod tym hasłem odejście ze st. Warszawa Główna w dniu 11 sierpnia br. o godz. 15 m. 44 pociąg popularny do Zaleszczyk i powróci na tę samą stację w dniu 16 sierpnia o godz. 9 m. 06.

Cena karty kontrolnej ważnej na przejazd w obydwie strony w wagonach turystycznych z miejscami do leżenia, wynosi zł 28.30.

Uzdrowisko Wisła w Beskidach Śląskich

Z DOKP. Katowice:

- 12—16.VIII. Katowice — Gdynia, wycieczka; wycieczka pracowników Polskich Kopalń Skarbowych.
- 12—16.VIII. Żory — Gdynia, wycieczka Stow. Mł. Męskiej.
- 12—16.VIII. Rydułtowy—Gdynia, wycieczka prac. Rybnickiego Gwarectwa Węglowego.
- 12—16.VIII. Ruda Śl. — Gdynia, wycieczka prac. Rybnickiego Gwarectwa Węglowego.
- 12—16.VIII. Nowy Bytom — Gdynia, wycieczka pracowników kopalni.
- 12—16.VIII. Chorzów Miasto — Gdynia, wycieczka pracowników Huty „Pilsudski”.
- 12—16.VIII. Kostuchna — Gdynia, wycieczka pracowników kopalni „Boże Dary”.
- 12—19.VIII. Katowice — Zaleszczyki, wycieczka pracowników Instytutu Oświaty Pracowniczej z zatrzymaniem we Lwowie.
- 12—15.VIII. Kalety—Sandomierz, wycieczka pracowników przetworów drzewnych „Natronag”.
- 12—15.VIII. Katowice — Orłowa. Złot Sokołów w Orłowej (5 pociągów).
- 12—15.VIII. Rybnik — Orłowa. Złot Sokołów w Orłowej (5 pociągów).
- 12—15.VIII. Chebzie — Orłowa, zjazd Złot Sokołów w Orłowej (5 pociągów).
- 12—15.VIII. Tarnowskie Góry — Orłowa, zjazd, złot Sokołów w Orłowej (5 pociągów).
- 12—15.VIII. Katowice — Zakopane, wycieczka pracowników Huty „Pokój”.
- 12—15.VIII. Katowice — Wisła, wycieczka z włączeniem do kart kontrolnych kuponów na obsługę turystyczną w cenie 0.50 od osoby.

Z DOKP. Kraków:

- 10—14.VIII. Nowy Sącz — Kalwaria Z., pielgrzymka.
- 10—15.VIII. Bystra W. — Kalwaria Z., pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Kraków — Gdynia, wycieczka z włączeniem kuponów do kart kontrolnych na świadczenia dodatkowe w cenie zł 6.90 od osoby.
- 13.VIII. Kraków — Kęty, wycieczka.
- 15.VIII. Kraków — Kalwaria, wycieczka.

Z DOKP. Lwów:

- 12—15.VIII. Borysław — Dobromil, pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Przeworsk—Niżankowice, pielgrzymka.
- 12—13.VII. Tarnopol — Bolechów, pielgrzymka.
- 13.VIII. Lwów — Podzamcze — Kutkorz, pielgrzymka.
- 12—13.VIII. Buczac — Bolechów, pielgrzymka.
- 12—13.VIII. Mikołajów D — Bolechów, pielgrzymka.
- 12—15.VIII. Lwów — Worochta, wycieczka.
- 13.VIII. Lwów — Janów, wycieczka.
- 13—15.VIII. Lwów — Niżanowice, pielgrzymka.

ILUSTROWANY TYGODNIK TURYSTYCZNY „JEDZIEMY”
pod kierownictwem redakcyjnym Dr. Kazimierza Sayse-Tobicyka

Redaktor: Edward Oulrini

WYDAWNICTWO LIGI POPIERANIA TURYSTYKI

Cena egzemplarza 10 gr. prenumerata kwartalna 1 zł wraz z przesyłką pocztową

Adres Redakcji: Warszawa, Marszałkowska 3/5 (Dom Prasy S.A.).
Sekretariat Redakcji czynny codziennie w godzinach od 12—14 po poł. — pokój Nr 315, tel. 8-02-40 wew. 33.
Administracja: Zarząd Główny Ligi Popierania Turystyki, Warszawa, Mokotowska 61, tel. 7-17-74.

Druk Dom Prasy S. A. Warszawa